

ДО ПИТАННЯ ПРО СПЕЦИФІКУ ЗАСТОСУВАННЯ НЕЙРО-ЛІНГВІСТИЧНОГО ПРОГРАМУВАННЯ У ПРАКТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА ІНОЗЕМНИХ МОВ

Обов'язковим елементом сучасної освіти є орієнтація на вимоги ринку праці, посилення його зв'язку з практикою, конкретизацію цілей і змісту навчання, наближення освіти до практичних потреб. Щоб влаштуватись на хорошу, високооплачувану роботу, випускник ВНЗ, крім професійних навичок, має мати глибокі знання іноземної мови та вміння застосовувати їх на практиці. Лише за таких умов він зможе досягти стрімкого кар'єрного росту.

Аналіз репрезентативних систем сприйняття людини, механізму відбору інформації та вибору ефективних методів навчання, застосування нетрадиційних технік нейро-лінгвістичного програмування (НЛП) на практичних заняттях дають змогу викладачеві ефективніше впливати на процес навчання студентів, змінити ставлення студентів до самого процесу навчання, поглибити знання студентів з іноземної мови.

Попри те, що праці Д. Гріндера, Р. Бендлера та Р. Ентоні, де йдеться про нейро-лінгвістичне програмування, популярні й нині, у наукових колах цей метод впливу на людину піддається критиці. Його вважають «поп-психологією», тобто теорією, яка зовні зрозуміла і легка, але не наукова [1].

Справді, все ще не доведено і не опубліковано жодного результату експериментів теоретичного обґрунтування НЛП, які б підтвердили його ефективність. Курси по НЛП будуються за принципом: «Ми вас навчимо, як застосовувати ці знання». Самі ж знання використовуються набагато рідше. Тому доцільно було б вважати нейро-лінгвістичне програмування не теорією, здатною пояснити процес комунікації, а набором технік, які можна застосувати у процесі навчання мовному спілкуванню.

У кожної людини є свій основний канал сприйняття інформації, своя так звана «репрезентативна система», яка визначає, як організований наш досвід, як ми сприймаємо світ. В залежності від того, який канал сприйняття світу у людей є доміантним, їх можна об'єднати в групи – психотипи. Згідно концепції НЛП, якщо сприйняття відбувається в

образах, то доміантною є візуальна система, якщо у звуках – домінує аудіальна система, якщо у відчуттях – то доміантною є кінестетика. Вважається, що саме через провідний, доміантний канал людині надходить основний потік інформації [2].

Репрезентація рідко знаходиться в межах свідомої уваги, зазвичай інформація обробляється на підсвідомому рівні. Під час виконання будь-якого завдання у людини одночасно активізуються репрезентативні системи, які перетворюють це заняття в сукупність звуків, картинок та інших відчуттів. Спосіб організації репрезентативних систем впливає на поведінку людини, на її здатність запам'ятовувати та навчатися. Застосування техніки НЛП полягає у тому, щоб замінити «невідповідну», малоефективну частину системи позитивною, творчою. Визначивши, до якої групи сприйняття належить студент, викладач може значною мірою впливати на сам процес навчання студента. Глибоке пізнання механізму сприйняття та обробки інформації, зміна чи вдосконалення умінь студентів зосереджувати увагу на головному при вивченні навчального матеріалу має важливе значення для розвитку фахових здібностей майбутніх спеціалістів.

Після визначення основного каналу сприйняття студента перед викладачем постає наступне завдання – привернути увагу студента. І тут важливо розуміти не тільки різновиди та властивості уваги, але й сам механізм відбору інформації [3].

Відомо, що увага – це спрямованість психічної діяльності людини та її зосередженість у певний момент на об'єкти або явища, які мають для неї певне значення при одночасному абстрагуванні від інших. У результаті вони відображаються повніше, чіткіше, глибше, ніж інші. Розрізняють два основні види уваги: мимовільна та довільна увага. Мимовільна увага не пов'язана з цілеспрямованою діяльністю і вольовим зусиллям. Про мимовільну увагу говорять у тих випадках, коли увага людини залучається самим подразником (яскраве світло, інтенсивні фарби, гучні звуки, різкі запахи). Іноді навіть самі слабкі подразники стають об'єктом уваги, якщо виникають на тлі повної відсутності інших подразників: найменший шурхіт при повній тиші, зовсім слабке світло в темряві і т.п. У цих випадках визначальним є контраст між подразниками. Людина мимоволі звертає увагу на будь-яку розбіжність: за формою, величиною, кольором, тривалістю дії. Маленький предмет чіткіше виділяється з-поміж великих; тривалий звук – серед уривчастих, коротких звуків; кольоровий предмет – серед білих. Цифра помітна серед букв; іноземне слово – в українському тексті; трикутник – поруч з квадратами.

Якщо викладач зуміє розпізнати до якої групи сприйняття належить студент і у процесі навчання використати методи та техніки, що якнайкраще під-

ходять саме цьому студенту, то це дасть змогу викладачу удосконалити весь процес навчання, полегшити його, зробити більш ефективним. А система спеціальних прийомів, застосування технік НЛП, спрямованих на вдосконалення здібностей студента, необхідних для успішного виконання поставлених перед ним завдань, сприятиме не тільки кращому засвоєнню програмового матеріалу, але й ефективно вплине на процес навчання загалом.

ЛІТЕРАТУРА

1. Брудный А. А. Семантика языка и психология человека (о соотношении языка, сознания и действительности) / А. А. Брудный. – Фрунзе : ИЛИМ, 1972. – 234 с.
2. Белянин В. П. Основы психолингвистической диагностики : (Модели мира в литературе) / В. П. Белянин. – М. : Тривола, 2000. – 248 с.
3. Фрумкина Р. М. Психолингвистика / Р. М. Фрумкина. – М. : Академия, 2008. – 320 с.